

Notatark

Sagsnr. 09.00.00-A00-2-25

Sagsbehandler

Bjarke Horst Jensen

8.12.2025

Hvad er Gudenåkomitéen?

Gudenåkomitéen er et tværkommunalt politisk samarbejde mellem kommuner med opland til Gudenåen og Randers Fjord. Den nuværende form blev etableret efter kommunalreformen i 2007, men rødderne går tilbage til 1970'ernes "Gudenåudvalget", som blev dannet i kølvandet på en undersøgelse af Gudenåens forureningssituation i 1973-1975.

Komitéen består af ét kommunalt bestyrelsesmedlem fra hver medlemskommune — i dag otte kommuner: Hedensted, Horsens, Skanderborg, Silkeborg, Viborg, Favrskov, Randers samt Norddjurs Kommune.

Formål og ansvarsområder

Gudenåkomitéens overordnede formål er at koordinere kommunernes indsats for at sikre et bedre vandmiljø, samtidig med at Gudenåens rekreative potentiale udvikles — på tværs af kommunegrænser.

Kernen i arbejdet er at rådgive medlemskommunerne omkring:

- Natur- og miljøbeskyttelse af Gudenåens vandsystem, ådale og opland.
- Rekreativ brug af åen og tilhørende søer/vandløb — herunder sejlads med kano, kajak, robåd og motorbåd.
- Koordinering i forhold til vandhåndtering, klimatilpasning og fremtidige miljøreformer som del af den statslige vandplanlægning som del af Den Lokale Trepert for oplandet til Randers Fjord.

Komitéens arbejde dækker altså både miljøbeskyttelse, klimatilpasning, rekreativ udnyttelse og sejladsregulering – med fokus på helhed, sammenhæng og bæredygtighed langs hele Gudenåsystemet.

Hvordan arbejder Gudenåkomitéen?

- Komitéen holder ca. fire møder om året — selve møderne er lukkede, men dagsordener og referater er offentligt tilgængelige.
- Komitéen fungerer som central myndighed for forvaltning af ikke-erhvervsmæssig sejlads og udlejning af fartøjer i Gudenåsystemet — det kræver koncession givet af komitéen, hvis man vil drive udlejning af kanoer/kajakker mv.
- Komitéen har også en koordinationsrolle med aktører som kommuner, miljømyndigheder, turistorganisationer og brugere — bl.a. gennem et rådgivende brugerråd, hvor brugere, foreninger og interessenter hører til.
- Der har i de senere år været en styrket indsats på klimatilpasning, naturgenopretning og bæredygtig udvikling af Gudenåområdet — for at imødegå udfordringer som oversvømmelser og miljøpåvirkning.

Hvorfor er Gudenåkomitéen vigtig for kommunalpolitik og lokalsamfund?

- Gudenåen er Danmarks længste vandløb, med et stort naturligt, landskabeligt og rekreativt potentiale — men det kræver koordination på tværs af kommuner at forvalte det som én sammenhængende ressource. Komitéen sikrer, at arbejdet ikke fragmenteres kommune for kommune.
- Igennem komitéens arbejde kan man sikre en balance mellem naturbeskyttelse, klimatilpasning og friluftsliv, og dermed bidrage til langtidsholdbare løsninger for vandmiljø, biodiversitet og borgernes adgang til naturen.
- Det giver også kommunalpolitikere en fælles platform for at drøfte vand- og miljøpolitik ud fra helhedsperspektiv — hvilket er særlig værdifuldt i tider med klimaforandringer og øget pres på natur og arealer.
- Endelig er komitéen en vigtig kontakthoved mellem kommuner, myndigheder, borgere, foreninger og virksomheder (turisme, udlejning mv.) når det gælder drift, regulering og udvikling af området langs Gudenåen.

Gudenåplanen

Gudenåplanen og den lokale forankring forventes at blive et centralt punkt for det nye komitémedlem i Hedensted Kommune.

Gudenåkomitéen har i seneste funktionsperiode taget initiativ til Gudenåplanen som en ambitiøs, samlet og langsigtet natur-, klima- og vandforvaltningsplan for hele ådalen ved Gudenåen og dens udløb i Randers Fjord. Planen er tænkt som en samlet strategi for at håndtere de mange – og ofte modstridende – interesser og udfordringer langs Gudenåsystemet.

Hvorfor Gudenåplanen?

- **Natur- og miljørestaurering:** Gudenå og dens ådal oplever dårlig økologisk tilstand, og landskab, flora og fauna er presset. Gudenåplanen sigter mod at genetablere naturen, forbedre biodiversitet og skabe bedre levesteder for dyre- og planteliv.
- **Klimatilpasning og vandhåndtering:** Med ændrede klimaforhold kan ekstreme nedbørsmængder og oversvømmelser blive hyppigere. Planen skal give Gudenådalen og oplandet redskaber til at håndtere store vandmængder og sikre, at arealanvendelse, bebyggelse og miljøhensyn tænkes sammen.
- **Rekreative og samfundsmæssige værdier:** Udover natur og klima omfatter Gudenåplanen også ambitionen om at styrke friluftsliv, rekreative muligheder, adgang til natur for borgere og turisme — og at gøre Gudenåsystemet til noget, man som samfund både drager nytte af og tager ansvar for.

Gudenåplanens strategiske indsatsområder

I planen har Gudenåkomitéen defineret fire overordnede indsatsområder, som danner grundlaget for arbejdet:

- **Mere og bedre natur** — genopretning af naturen langs ådalen, forbedret habitat og biodiversitet.
- **Rent vandmiljø og ren Randers Fjord** — forbedret vandkvalitet og miljø, så både å og fjord kan fungere sundt.
- **Friluftsliv som kerneområde** — udvikling af rekreative muligheder, adgang, sejlads, stier mv.
- **Klimarobust ådal** — klimatilpasning, vandhåndtering og forebyggelse af oversvømmelser.

Gudenåplanens rolle som politisk og strategisk redskab

Gudenåplanen er forankret politisk via Gudenåkomitéen, og fordrer koordinering mellem kommuner, lodsejere, borgere og myndigheder. Gennem planen ønsker komitéen at styrke samarbejdet på tværs af kommunegrænser — fordi håndtering af vand, natur og klima sjældent stopper ved en kommunal grænse.

Med Gudenåplanen får Gudenåkomitéen og kommunerne en samlet ramme for de mange forskellige opgaver: naturpleje, klimatilpasning, rekreativ udvikling, miljøbeskyttelse og borgerinddragelse. Det giver nye politiske medlemmer et overblik over, hvordan de skal tænke helhed — og balancere interesser — når de træffer beslutninger, der vedrører Gudenåsystemet.

Her findes yderligere information om Gudenåkomitéen og Gudenåplanen

Gudenåkomitéens hjemmeside: <https://www.gudenaakomiteen.dk/>

Gudenåplanens hjemmeside: <https://www.gudenaakomiteen.dk/gudenaakomite%C3%A9en/gudenaaplanen/>